

Ambitie Duurzaamheid Wonen Noordwest Friesland

Achtergrond

WNwF is jaren geleden gestart met isolatiemaatregelen in de woningen. Hierdoor heeft momenteel nog een beperkte voorraad een slecht energielabel. Ook worden reeds enkele jaren zonnepanelen geplaatst op woningen waarvan de schil goed geïsoleerd is. Op deze manier wordt de ambitie die de corporatie heeft om woonlasten voor bewoners te verlagen en de woningvoorraad in 2030 gemiddeld in label A te hebben bereikt. We zijn op dit vlak dus goed bezig.

Duurzaamheid gaat echter om meer dan alleen het verbeteren van de energie labels van de woningen. In de Nationale Prestatieafspraken is vastgelegd dat corporaties versneld gaan isoleren, maar ook woningen aardgasloos gaan maken. WNwF voelt daarnaast ook een verantwoordelijkheid in de verbetering van de Europese- en Nationale klimaatdoelen. Er zijn op het gebied van duurzaamheid 4 landelijke klimaatdoelen: 'klimaatneutraal' in 2050, 'klimaat-robust en waterbestendig' in 2050, 'Nederland circulair' in 2050 en 'natuur inclusieve samenleving' in 2050.

Op dit moment worden door onze organisatie kleinschalig ervaringen opgedaan die onder het thema 'duurzaamheid' vallen. De lessen die hierin worden geleerd zullen op termijn worden gebruikt bij het maken van beleidsmatige keuzes. Deze notitie is opgesteld met het doel richting te geven aan de ambitie van WNwF op de verschillende duurzaamheidsthema's. Dit kan worden gebruikt bij het maken van een keuze om een duurzaamheids-pilot wel of niet op te pakken.

Wat doen we al?

In de dagelijkse praktijk heeft WNwF tot nu toe vanuit intrinsieke motivatie van enkele medewerkers acties ingezet die een positief effect hadden op een duurzaamheidsthema. In een nieuwbouwproject in Minnertsga zijn een aantal privacy schermen geplaatst waarin water wordt opgevangen als 'regenton'. Verder wordt door het Servicebedrijf al regelmatig materiaal uit te slopen woningen gehaald dat dan weer kan worden geplaatst in andere woningen. Ook worden groepen uit meterkasten die vervangen worden bij het plaatsen van p.v. panelen van nieuwe bedrading voorzien, zodat hergebruik mogelijk is. Het project 'aanpak tuinen' in o.a. Ferwert en de actie 'struikroof' in een herstructureringsproject in Berltsum zijn ook zo maar een paar voorbeelden van goede initiatieven die bijdragen aan een van de duurzaamheidsthema's. De meest recente actie is het ondertekenen van de vezelhennepeal waarin uitgesproken is dat in de komende periode daken van een aantal woningen met hennepvezel zullen worden geïsoleerd.

Uitgangspunten voor beleid

De jaren 2030 en 2050 zijn veelal ijkpunten in wet- en regelgeving en daarom ook in het beleid van diverse organisaties. Zo ook in de corporatiesector. WNwF heeft besloten geen uitgewerkt en uitgeschreven beleid te willen ontwikkelen. In eerder vastgesteld beleid is wel bepaald dat het energielabel van de woningvoorraad van WNwF in 2030 gemiddeld op label A moet zitten. Met de huidige aanpak zal dat doel worden gehaald. Voor het ontwikkelen van breder beleid op duurzaamheid is ervoor gekozen om eerst de ontwikkelingen op de verschillende thema's te volgen, kennis in de organisatie te vergroten en kleinschalige pilots te draaien.

Om sturing te geven aan het verhogen van kennis en het maken van keuzes in het wel of niet doen van een pilot is het bepalen van ambitie van belang. Geconstateerd wordt dat de ambities van corporaties in onze omgeving en soortgelijke corporaties elders in Nederland in eerste instantie gericht zijn op klimaatbestendigheid, biodiversiteit en circulariteit. De thans heersende gedachte in de sector is om in 2030 de zorg voor biodiversiteit en klimaatbestendigheid als 'standaard' te beschouwen. Dit is ook de landelijke doelstelling. Voorts is de inzet om het bezit in 2050 energiezuinig en CO2 neutraal te hebben en de bedrijfsvoering in 2050 duurzaam, circulair en CO2 neutraal georganiseerd te hebben.

Ambitie WNwF

In de algemene lijn heeft het terugdringen van CO2 hoge prioriteit. Het vrijkomen van CO2 in de atmosfeer heeft grote gevolgen voor het klimaat. De grootste uitstoot vindt plaats door de verbranding van fossiele brandstoffen, zoals olie, kolen en aardgas. Maar ook door het gebruik van niet biobased (bouw)materiaal.

WNwF onderschrijft het belang van de inzet op biodiversiteit, terugdringen van grondstoffen schaarste en voorkomen van klimaatveranderingen. Daarom willen wij de hiervoor beschreven algemene lijn ook als ambitie vastleggen en in 2050 een energiezuinige woningvoorraad zonder CO2 uitstoot hebben. In dat jaar zal dan ook de bedrijfsvoering duurzaam, circulair en zonder uitstoot plaatsvinden. In deze ambitie heeft WNwF continue aandacht voor de betaalbaarheid. Hiermee worden zowel de kosten voor de eigen organisatie van de te nemen maatregelen bedoeld als de betaalbaarheid voor de huurders in de zin van het houden van van verantwoorde woonlasten. We zetten daarom in op effectief verduurzamen door schilisolatie, het versneld isoleren van woningen met slechte (E, F en G) labels en het verlagen van de netto-warmtebehoefte.

Om daar te komen is een tussendoel nodig. Om het einddoel te bereiken zal WNwF tot 2030 groeien naar een organisatie waarin biodiversiteit en klimaatbestendigheid als basisuitgangspunt in de bedrijfsvoering wordt beschouwd. Het heersende beleid 'label A in 2030' blijft daarin gelden, maar zal worden aangevuld met de reductie van de warmtevraag (Isoleren naar 'de standaard'). Dit tussendoel zal worden bereikt door het vergroten van kennis van zaken van medewerkers m.b.t. biodiversiteit, circulariteit/biobased bouwmaterialen en klimaatbestendigheid. Deze kennis zal worden opgedaan door het opdoen

van ervaringen in eigen pilotprojecten. Maar daarnaast ook door het volgen van ontwikkelingen in de thema's door aansluiting bij netwerken en het onderhouden van contacten met stakeholders.

Samengevat is de algemene ambitie van WNwF dus:

- om in de periode tot 2030 te groeien naar een organisatie waarin biodiversiteit en klimaatbestendigheid als normaal gangbare onderwerpen worden beschouwd;
- om in de periode naar 2050 door te groeien naar een organisatie met een duurzame, circulaire en CO2 vrije bedrijfsvoering met een woningbezit zonder CO2 uitstoot.

Deze ambitie is breed te interpreteren en onderkend wordt dat de ontwikkeling van de organisatie niet direct volledig in kengetallen meetbaar is. Op dit moment (begin 2025) zijn er ook nog veel ontwikkelingen gaande. Naast onzekerheid in politiek draagvlak op landelijk niveau wordt er ook in ontwikkeling van biobased en circulaire producten nog ervaring opgedaan. En niet minst belangrijk is dat ook niet volledig inzichtelijk is wat de financiële gevolgen zijn van de beschreven ambitie. Toch is het als maatschappelijke onderneming belangrijk de duurzame doelen na te streven. Niet alleen belangrijk omdat we dat intrinsiek willen, maar ook omdat wet- en regelgeving in de komende jaren ons daartoe zal verplichten. Om een en ander nader in te vullen zal in de komende jaren ieder team of afdeling jaarlijks minimaal één actie in het jaarplan opnemen met het thema biodiversiteit, klimaatbestendigheid, circulariteit of CO2 vrije bedrijfsvoering.

De pilots

De groei naar de doelen van WNwF in 2030 en 2050 zal geleidelijk gaan. De kernwaarden in onze organisatie zijn hierin goed toe te passen. De waarden "gewoon doen", "samen" en "betrokken" passen perfect bij de wijze waarop we in de komende tijd in stappen te gaan ontdekken wat haalbaar en uitvoerbaar is in verschillende thema's. Daarbij is de eerste stap het vergroten van de kennis van de thema's bij de medewerkers in de hele organisatie. Dit zal plaatsvinden door aansluiting en actieve deelname in bijeenkomsten van de Vereniging Circulair Friesland, de Freonen fan Fossiel Fry Fryslân en de VFW. Ook daarnaast zullen verschillende leergangen gevolgd moeten worden om de kennis te vergroten. En zullen ontwikkelingen in de markt in samenwerking met RGS partners en andere marktpartijen nauwlettend worden gevolgd. De beleidsadviseur Duurzaamheid zal een grote rol spelen in het activeren en ondersteunen van medewerkers op dit vlak.

Daarnaast zullen door de teams een aantal acties (pilots) worden opgepakt, waardoor ervaring en kennis kan worden opgedaan in dat betreffende thema. Indien uit een dergelijke actie blijkt dat verdere ontwikkeling mogelijk is, zal dit vervolgens in toekomstig te ontwikkelen beleid worden opgenomen, zodat dit kan worden geïmplementeerd in de reguliere werkprocessen. Daar waar mindere ervaringen worden opgedaan zal dit uiteraard niet worden geïmplementeerd.

Op dit moment is zicht op de volgende lopende en voorgenomen pilots:

- Op het terrein van de biodiversiteit:
 - o Onderzoek doen naar het biodivers herinrichten van het terrein rondom het kantoorgebouw en de terreinen rondom de complexen waar algemeen tuinonderhoud wordt gedaan;
 - o Biodiversiteit inbrengen in de 'standaard tuin' en dit uitdragen in contacten met huurders en dorpsbelangen;
- Op het terrein van de circulariteit:
 - o Ervaring opdoen met biobased bouw materiaal (hennepvezels, biobased voordeuren etc.);
 - o Er zal onderzoek worden gedaan naar de mogelijkheid van biobased bouw materiaal en circulariteit in het standaard bestek voor nieuwbouwwoningen;
 - o Er wordt gezocht naar een geschikt project voor circulair slopen (met hergebruik van materiaal).
- Op het terrein van klimaatbestendigheid:

- o Bij het vervangen van bedrijfsbussen zullen elektrisch aangedreven bussen worden aangeschaft met het doel in 2030 een fossielvrij wagenpark te hebben;
- o Er zal onderzoek worden gedaan naar de mogelijkheid van tegengaan van hittestress en voorkomen van wateroverlast in nieuwbouwprojecten.

In de komende tijd zal, als zich mogelijkheden voordoen, deze lijst worden aangevuld. Voor het maken van een keuze om een pilot te draaien zal worden getoetst aan de mate waarin dit bijdraagt aan het halen van de ambitie per thema in de jaren 2030 en 2050. Hierbij zal afstemming plaatsvinden in de VFW-duurzaamheidswerkgroep. In die werkgroep is afgesproken dat alle corporaties de pilots op elkaar gaan afstemmen om zo de lessen uit de verschillende acties met elkaar te kunnen delen.

Resumerend

In deze notitie is beschreven wat Wonen Noordwest Friesland wil gaan oppakken op het terrein van de duurzaamheid. De jaren 2030 en 2050 zijn daarin ijkpunten. In het kort houdt dit in dat WNwF de volgende insteek heeft:

- Tot 2030 kennis vergroten en ervaringen opdoen op het terrein van biodiversiteit en klimaatbestendigheid;
- In 2030 een organisatie zijn waarin biodiversiteit en klimaatbestendigheid standaard in de bedrijfsvoering is opgenomen;
- In 2050 een energiezuinig woningbezit hebben dat geen CO2 uitstoot;
- In 2050 de bedrijfsvoering duurzaam, circulair en zonder CO2 uitstoot georganiseerd hebben.

Om dit te bereiken zal/zullen:

- De organisatie en de medewerkers kennis vergroten door ontwikkelingen te volgen via netwerken, opleidingen en contacten met marktpartijen;
- Verschillende pilots worden gedraaid waarmee ervaring wordt opgedaan met biodiversiteit, circulariteit en klimaatadaptatie;
- Ieder team of afdeling jaarlijks minimaal één actie in het jaarplan opnemen vanuit het thema biodiversiteit, klimaatbestendigheid, circulariteit of CO2 vrije bedrijfsvoering.

Met deze uitgangspunten wil WNwF zich inzetten in de duurzaamheidsthema's en haar bijdrage verlenen in het tegengaan van klimaatveranderingen, het beperken van de grondstoffen schaarste en het vergroten van de biodiversiteit. Binnen deze ambitie is betaalbaarheid, zowel vanuit het oogpunt van lastenverlichting voor de huurders als vanwege de kosten in de eigen bedrijfsvoering belangrijk aspect in de uitvoering.